በእርግዝና ወቅት የሚያስፈልጉዎት ክትባቶች

ክትባቶች የእርግዝና ወቅትን ጨምሮ የጤና እንክብካቤ አስፈላጊ አካል ናቸው። በክትባት መከላከል የሚቻልባቸው በሽታዎች ቢይዙዎት፣ ሁለታችሁም ለከፍተኛ አደጋ ስለምትጋለጡ፣ ከወሊድ በፊት የሚሰጡ ክትባቶች እርስዎን እና ልጅዎን ይጠብቃሉ። በእርግዝና ወቅት፣ የሚመከሩ ክትባቶችን መውሰድ አስፈላጊ ነው። እነዚህ ክትባቶች ልጅዎ ከመወለዱ በፊት በሽታን ለመዋጋት የሚረዱ ፀረ-እንግዳ አካላትን/አንቲቦዲ ወደ ልጅዎ ያስተላልፋሉ። ይህም በመጀመሪያዎቹ የህይወት ወራት ውስጥ ይጠብቃቸዋል። ክትባቶች ነፍሰ ጡር ሳሉ የመታመም ዕድልዎን ይቀንሳሉ፤ በዚህ ወቅት መታመም አደገኛ ሊሆን ይችላል። በእርግዝና ወቅት የሚከተሉት ክትባቶች ይመከራሉ።

ተዳፕ (Tdap)

የTdap ክትባት ከሶስት በሽታዎች ይከላከላል፦ ቴታነስ፣ ዲፍቴሪያ እና ፐርቱሲስ (ትክትክ ሳል)። ነፍሰ ጡር ሰዎች በእያንዳንዱ እርግዝና ወቅት ከ27 እስከ 36 ባሉት ሳምንታት ውስጥ የTdap ክትባት ያስፈልጋቸዋል። ይህ ከተወለደ በኋላ ወዲያውኑ እና በመጀመሪያዎቹ ጥቂት የህይወት ወራት ውስጥ ልጅዎን ይጠብቀዋል። ትክትክ ሳል በሁሉም ዕድሜ የሚገኙ ሰዎችን ያጠቃል፣ ነገር ግን በጨቅላ ህጻናት እና ትንንሽ ልጆች ላይ ሞት ሊያስከትል ይችላል። ህጻናት እስከ 2 ወር እድሜያቸው ድረስ የDTaP ክትባት (የህጻናት ዲፍቴሪያ፣ ቴታነስ እና ትክትክ ሳል ክትባት) መውሰድ አይችሉም። ሶስት መጠኖችን እስከሚወስዱበት ጊዜ ድረስ፣ ማለትም ቢያንስ 6 ወር እስኪሞላቸው ድረስ ሙሉ መከላከያ የላቸውም። በእርግዝና ወቅት የTdap ክትባት መውሰድ በጣም አስፈላጊ የሆነው ለዚህ ነው። ከTdap እና DTaP ክትባቶች የሚገኘው የበሽታ መከላከያ በጊዜ ሂደት ስለሚቀንስ ሁሉም አዋቂዎች በየ10 ዓመቱ የTdap የማጠናከሪያ ክትባት መውሰድ ያስፈልጋቸዋል። አዲስ ወላጆች በልጃቸው ዙሪያ ያሉ ሰዎች ሁሉ የTdap እና ሌሎች የሚመከሩ ክትባቶችን በወቅቱ የወሰዱ መሆናቸውን ማረጋገጥ አለባቸው።

ሬስፓይሬተሪ ሲንሲሻል ቫይረስ (RSV)

Respiratory Syncytial Virus(RSV) ብዙውን ጊዜ ቀላል፣ ጉንፋን የመሰለ ምልክቶችን የሚያስከትል የተለመደ ቫይረስ ነው። ነገር ግን ለትላልቅ አዋቂዎች፣ ጨቅላ ህጻናት እና ትንንሽ ልጆች፣ RSV ከባድ እና ገዳይም ሊሆን ይችላል። በእርግጥ RSV ህጻናት ሆስፒታል እንዲገቡ ከሚያደርጉ ዋና ምክንያቶች አንዱ ነው። እንደ እድል ሆኖ፣ ነፍሰ ጡር እናቶች በክትባት ልጆቻቸውን ከRSV መጠበቅ ይችላሉ። RSV ብዙውን ጊዜ ከሴፕቴምበር እስከ ጃንዋሪ ይሰራጫል። ነፍሰ ጡር እናቶች ከ32 እስከ 36 ሳምንታት እርግዝና ላይ በሚሆኑበት በእነዚያ ወራት ውስጥ አብሪስቮ (Abrysvo) የተባለውን የRSV ክትባት መውሰድ አለባቸው። ለአራስ ህፃናት ፈጣን ጥበቃ የሚሰጥ ሲሆን ይህም ለ6 ወራት ያህል ይቆያል። ነፍሰ ጡር ሳሉ አብሪስቮን ካልወሰዱ፣ ልጅዎ የመጀመሪያው RSV ወቅት ላይ 8 ወር ከመሙላቱ በፊት የሞኖክሎናል ፀረ እንግዳ አካላት ሕክምና (nirsevimab ወይም clesrovimab) መውሰድ አለበት። ባለፈው እርግዝና ወቅት የRSV ክትባት ወስደው ከሆነ፣ እንደገና መከተብ አያስፈልገዎትም፣ ነገር ግን ልጅዎ የሞኖክሎናል ፀረ እንግዳ አካላት ህክምና መውሰድ አለበት።

ኢንፍሉዌንዛ (ጉንፋን)

ኢንፍሉዌንዛ (ጉንፋን) ጤናማ የሆኑ ግለሰቦችን ጨምሮ በማንኛውም ሰው ላይ ከባድ ሊሆን ይችላል። የጉንፋን ኢንፌክሽን ነፍሰ ጡር እናቶች ላይ ሆስፒታል የመግባት ወይም ለሕይወት አስጊ ወደሆነ በሽታ የመለወጥ እድሉ ከፍተኛ ነው። በእርግዝና ወቅት በጉንፋን መታመም ያለጊዜው ምጥ እና ያለጊዜው መውለድን ያስከትላል። ጨቅላ ህጻናት እስከ 6 ወር እድሜያቸው ድረስ የጉንፋን ክትባት ሊወስዱ አይችሉም፣ ስለዚህ በእርግዝና ወቅት የጉንፋን ክትባትን መውሰድ በመጀመሪያዎቹ የህይወት ወራቶቻቸው በእናት በኩል በሚተላለፉ የፀረ-እንግዳ አካላት አማካኝነት እነሱን ለመጠበቅ ያስችልዎታል። የጉንፋን ወቅት በተለምዶ ከኦክቶበር እስከ ሜይ ድረስ ይቆያል። ነፍሰ ጡር እናቶች የጉንፋን ክትባት በኦክቶበር ወር መጨረሻ መውሰድ አለባቸው እና በእርግዝናቸው ወቅት በማንኛውም ጊዜ መከተብ ይችላሉ። ነፍሰ ጡር ከሆኑ በአፍንጫ የሚረጨውን የጉንፋን ክትባት መውሰድ የለብዎትም፤ በምትኩ በመርፌ የሚሰጠውን መውሰድ አለብዎት። የጉንፋን ክትባት ለእርስዎ እና ለልጅዎ በጣም ደህንነቱ የተጠበቀ ነው። በጉንፋን የመታመም ዕድልዎን በ50% ይቀንሳል።

በCOVID-19

ነፍሰ ጡር እናቶች እና ህፃናቶቻቸው በCOVID-19 በጠና የመታመም ዕድላቸው ከፍ ያለ ነው። የCOVID-19 ክትባቶች ይህንን ስጋት በእጅጉ ይቀንሳሉ፣ እንዲሁም በCOVID-19 ምክንያት ሆስፒታል የመግባት፣ ውስብስብ የጤና ችግሮች የመከሰት ወይም የመሞት ዕድልን ይቀንሳሉ። በCOVID-19 የታመሙ ነፍሰ ጡር ሰዎች ካልታመሙት ይልቅ ያለጊዜው የመውለድ ወይም ዝቅተኛ ክብደት ያለው ህፃን የመውለድ እድላቸው ሰፊ ነው። ህፃናት 6 ወር እስኪሞላቸው ድረስ የCOVID19 ክትባት መውሰድ አይችሉም። በእርግዝናዎ ወቅት የCOVID-19 ክትባት በመውሰድ፣ እድሜያቸው ክትባቱን ለመውሰድ እስኪደርስ ድረስ በእናት በኩል በሚተላለፉ የፀረ-እንግዳ አካላት አማካኝነት ልጅዎን መጠበቅ ይችላሉ። የCOVID-19 ክትባቶች ለነፍሰ ጡር እናቶች በጣም ደህንነታቸው የተጠበቀ ነው።

ሌሎች የቅድመ ወሊድ የክትባት ሁኔታዎች

ሊመክር ይችላል። በእርግዝና ወቅት መውሰድ የሌለብዎት አንዳንድ ክትባቶች አሉ። እነዚህም በአፍንጫ የሚረጭ የጉንፋን ክትባት (በምትኩ በመርፌ የሚሰጠውን ይውሰዱ)፣ MMR (ኩፍኝ፣ ጆሮ ደግፍ እና ሩቤላ)፣ ቫሪሴላ (ጉድፍ)፣ HPV (ሂዩማን ፓፒሎማ
ቫይረስ) እና አንዳንድ የጉዞ ክትባቶችን ያካትታሉ። አንዳንድ ሰዎች ከወለዱ በኋላ እና ከሆስፒታል ከመውጣታቸው በፊት ክትባቶችን መውሰድ ያስፈልጋቸዋል። ይህ በበሽታው ሁኔታ ምክንያት ሊሆን ይችላል ወይም በእድሜ ላይ ተመስርተው የሚመከሩ ክትባቶችን ባለመውሰዳቸው ሊሆን ይችላል። ክትባት ከወሰዱ በኋላ በሽታን የሚዋጉ ፀረ-እንግዳ አካላትን ለማመንጨት እና ጥበቃ ለማግኘት ሁለት ሳምንታት ይወስዳል። ጡት እያጠቡ ከሆነ፣ ከእነዚህ የፀረ-እንግዳ አካላት የሚገኘው ጥበቃ በጡት ወተት አማካኝነት ለልጅዎ ይተላለፋል። ከወለዱ በኋላ፣ ጡት እያጠቡ ክትባቶችን መውሰድ ደህንነቱ የተጠበቀ እና ጠቃሚ ነው።

ስለ ቅድመ ወሊድ ክትባቶች ማንኛውም ጥያቄ ካሉዎት እባክዎ የጤና እንክብካቤ አቅራቢዎን ያነጋግሩ።